

Hrvatska graničica

DVOJEZIČNO GLASILO HRVATA U RUMUNJSKOJ
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

STR. / PAG. 8-9

OBIJLJEŽEN DAN KRAVATE

STR. / PAG. 10

POGLED U BUDUĆNOST...

STR. / PAG. 12-13

VETERANKE DOMOVINSKOG
RATA...

V. Međunarodni multietnički folklorni festival "Pokraj rijeke Karas" - 2023.

V. Međunarodni multietnički folklorni festival "Pokraj rijeke Karas"

U OVOM BROJU DONOSIMO / ÎN ACEST NUMĂR:

FOLKLORNI FESTIVAL POKRAJ RIJEKE KARAŠ	STR. 3-5
NJ. EKSC. MARIJA KAPITANOVIĆ O KARAŠEVSKOM FESTIVALU	STR. 4-5
REKLI SU...	STR. 6-7
OBILJEŽEN DAN KRAVATE!	STR. 8-9
TOAMNA ÎN CÂNTEC ȘI CULOARE	STR. 9
POGLED U BUDUĆNOST NAŠIH MJESTA – NAŠE ŠKOLE	STR. 10
JESENSKE LJEPOTE NAŠEGA KRAJA	STR. 11
VETERANKE DOMOVINSKOG RATA...	STR. 12-13
OTAC I NJEGOVI SINOVI	STR. 13
ÎN CĂUTAREA LOSTRIȚEI!	STR. 14
LISTOPAD SE VENE...	STR. 15
CONCERT LA BASILICA MARIA RADNA	STR. 15

Svakog petka s početkom
od 19:15, na frekvenciji 105,6
MHz Radio Ričice, emitira se
naša emisija na hrvatskom
jeziku. Slušajte nas!

Emisije na hrvatskom jeziku pokušavaju obuhvatiti
ono što je značajno u povijesti i životu hrvatske manjine na
rumunjskom prostoru, naše tradicije, običaje i najvažnije
događaje iz karaševske zajednice. Gledajte nas!

LISTOPAD SE VENE...

Često kad spomenemo riječ jesen, ponajprije pomislimo na tužne, tmurne, kišne dane
te sve duže i hladnije noći, ali jesen može itekako donijeti toplinu u naša srca,
tj. pružiti nam lijepe trenutke i nezaboravne uspomene.

A kako to izgleda jesenje doba u našem kraju?
Evo ovako:

Jesen predstavlja ono godišnje doba
kad se svi polako spremaju za zimske dane
koje nam kucaju na vratima. Svi se spremaju, sva živa
bića: ljudi; životinje; biljke. Svi ljudi vrlo brižno sku-
pljaju u ovo doba sve preostale plodove, tj. bere se ku-
kuruza, beru se jabalke, oreši i grožđe. Branje kuku-
ruza je u našem kraju jedna od najvažnijih djelatnosti
svakog poljoprivrednika. Svake jeseni ljudi idu zajedno
s članovima svoje obitelji te s nekim pomoćnicima na
livadu kako bi obrali kukuruz, pa ga zatim digli na pod
ili na bilo koji drugi način očuvali do sljedeće godine.
Kukuruz predstavlja vrlo važan element u hrani naših
domaćih životinja kao što su kokoške ili druge razne
ptice, krave, svinje, ovce itd. A još više od toga, on nam

je potreban i za brašno. Ostala voća kao što su jabalke,
kruške ili oreši brižno se beru, pa se preko zime čuvaju,
a to najčešće u podrumu, jer je tamo udobno za to.

Spomenula sam maloprije da se svi spremaju
za zimu, ne samo ljudi, nego i životinje i biljke: divlje
životinje spremaju sebi neke provizije kako bi imali za
zimске hladne dane, a kad smo kod biljaka, najvidljivije
je da se sva stabla "spremaju za zimu", tj. padaju im već
žuta i uvenuta lišća, pa nas upravo ovaj fenomen asoci-
jira na naziv mjeseca listopada.

Mjesec listopada predstavlja i jednu duhovnu pri-
premu za zimske dane koje dolaze, a ne samo tjelesnu. U
ovom mjesecu se pogotovo utječemo našoj Majci Djevici
Mariji kroz Svetu Kronicu: pola sata prije svakodnevne
mise u našoj crkvi moli se krunica u čast Djevice Marije.

Od važnijih datuma mjeseca listopada, izdva-
jamo 18. listopada, dan Sv. Luke evanđelista, dan kad svi
koji nose ovo ime slave svoj imendan. Sveti Luka više
od svih drugih evanđelista nam daje u svom evanđelju
podataka o Blaženoj Djevici Mariji. On sam u detaljima
opisuje Naviještenje i Marijin pohod k rođakinji Elizabeti,
majci Ivana Krstitelja. U čast Sv. Luke, puno obitelji u
našem selu prave slavenje, pa je tada na okupu cijela
obitelj i rodbina, njima najdraži i najbližnji.

Kad smo već pri kraju, ne zaboravite da se radu-
žete svakom trenutku provedenom s vašim najmilijima;
nosite radost i toplinu u srcu, pa vas hladna zima neće
dotaknuti.

Diana Catici

CONCERT LA BASILICA MARIA RADNA

L a Basilica Maria Radna a fost susținut,
sâmbătă începând cu ora 17, un concert
Ave Maria. Pe lângă mezzosoprana Andreea
Bodroghi, în interiorul basilicii din orașul
de pe Mureș au concertat baritonul Fabian Pelics,
Tibor Bodo la trompetă, Zoltán Bodo la clarinet,
Cristian Roșoagă și Denis Moldovan la orgă. Ori-
ginar din Clocotici, Denis Moldovan este organistul și
cantorul parohiei Timișoara I Cetate.

Timp de o oră publicul a avut parte de un
concert extraordinar susținut de deja bine-cunos-

cutul cor "Laudate Dominum" al Parohiei Romano-
Catolice din Receaș, dirijat de profesorul Cosmin
Pelics. Spre încântarea iubitorilor de muzică cultă,
în biserică au răsunat piese muzicale din creația
compozitorilor Pietro Mascagni, Franz Schubert,
Louis Vierne, Luigi Cherubini, Josef Rheinberger și
alții. Ropote de aplauze au fost auzite după fiecare
piesă interpretată ceea ce denotă că atât corul cât și
soliștii sunt foarte apreciați de public.

La eveniment au luat parte și câțiva mem-
bri ai comunității croate, respectiv viceprimarul
localității Carașova, Mihăilă Gheorghe, președintele
organizației locale a UCR-ului, Nicolae Păun și alți
distinguiți membri UCR.

Lina Stroescu

ÎN CĂUTAREA LOSTRİȚEI!

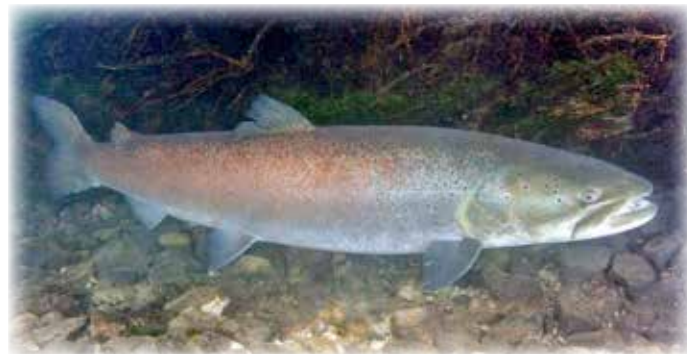
Cum pescuitul lostrîței în această perioadă a anului este în toi, mi-am propus ca următoarele ieșiri pe malul râului să le dedic în totalitate capturării acestei specii de pește.

Cu toate că puțini pescari în lume vor avea prilejul să pescuiască vreodată lostrîță, nu se poate să nu spunem câteva cuvinte despre aceasta. Este cel mai mare pește din familia salmonizilor, care trăiește cam peste tot prin lume unde șerpuiesc prin munți râuri cu ape reci și cristaline cu debite foarte mari, dar, totodată, se găsește și prin unele râuri de munte de la noi din țară. Din familia amintită mai fac parte păstrăvul și lipanul, capturarea cu undița a acestuia din urmă constituind cel mai de preț trofeu pescăresc. În același timp, lostrîța este un pește pe cale de dispariție, la noi în țară fiind declarat monument al naturii. Odinioară, trăia în multe râuri mari de munte din țara noastră, printre altele în Cerna, Jiu și Lotru. Astăzi, se pare că se mai găsește doar în Bistrița. Dar, cum eu trăiesc în Austria și am acces la unul dintre cele mai populate râuri din toată Europa cu această specie de pește, poate chiar cel mai populat, am decis să acord o atenție deosebită acestui stil de pescuit.

Noi, asociația pescarilor sportivi din care fac parte, avem dreptul legal să pescuim pe o lungime de 12,5 km a râului Mur, un râu cu renume, cunoscut în întreaga lume când vine vorba despre nobila lostrîță. Ce-i drept, de la începutul lunii septembrie mi-am încercat deja norocul la această specie de pește, de mai multe ori, dar toată insistențele mele au fost în zadar, nu am avut parte de nici un rezultat notabil. În schimb, am avut parte de câteva capturi de păstrăv indigen, fântânel și curcubeu, cel din urmă era unul pe care aveam voie să-l rețin pentru tigaie, iar primii doi, datorită faptului că era o perioadă a anului în care tocmai își depuneau, sau urma să-și depună icrele, trebuiau eliberați numaidecât.

Așadar, nu mi-am pierdut absolut nici un strop din spiritul optimist de pescar hoinar ce sunt și, de câte ori aveam ocazia, am căutat ca timpul liber să-l petrec pe malul râului în căutarea lostrîței. Năluca cele mai des folosite de mine au fost cele cu imitație de guvid, deoarece această specie de pește, care nu crește mare, este considerată de lostrîță un inamic redutabil. Lostrîța nu atacă guvidul numai de foame, mai degrabă caută să-l omoare pentru a-și proteja icrele, dat fiind faptul că pentru guvidul oportunist icrele depuse în perioada de împerechere a lostrîței sunt un veritabil deliciu.

În efortul meu de a captura o lostrîță am folosit și voblere de dimensiuni mari dar și oscilante, toate care să depășească o lungime de 15 centimetri, iar firul de la linia principală a fost unul care să poată face față unui pește de aproximativ 15 kilograme. Aceasta este regula de bază la noi în asociație când vine vorba de acest tip de pescuit, regulă care trebuie respectată, și este respectată, cu o foarte mare strictețe.

După ce am insistat foarte mult în ultima perioadă, efortul mi-a fost până la urmă încununat de succes. Am reușit, într-o bună zi, să aduc la mal două lostrîțe, una de 45 centimetri și una de 60 de centimetri. Nu le-am făcut poze nici uneia pentru că nu am vrut să le rănesc. La cât de frumos este acest pește, dacă mă întrebați pe mine este cel mai frumos, mi-a părut rău că mi s-a agățat în cârlig. M-am întrebat de mai multe ori dacă trebuie să-l mai caut sau nu și încă nu m-am hotărât. Mai degrabă îmi aduc familiei un păstrăv de 40 de centimetri, decât o frumusețe de lostrîță de 10 kilograme, îmi spuneam în zilele în care eram profund sensibilizat de aspectul estetic al lostrîței. Iar de-a lungul anilor am oprit patru lostrîțe, prima de 87 de centimetri, a doua de 95 de centimetri, a treia de 105 de centimetri, iar trofeul suprem, pe care orice pescar al acestui stil de pescuit și-l dorește, a fost o lostrîță de 135 de centimetri, un record personal și, poate, nu numai. După toate emisiunile pe care le urmăresc și după ce am consultat cu multă atenție literatura de specialitate existentă, am toate motivele să cred că recordul a fost și unul european, cel puțin! Dar, ca pescar hoinar ce sunt, întotdeauna voi visa la marea captură, aceasta implicând dobândirea recordurilor personale și nu numai, indiferent de specia de pește sau de efemerele mele porniri de sensibilitate.

Petru Miloș

FOLKLORNI FESTIVAL POKRAJ RIJEKE KARAŠ

U subotu 7. listopada održano je u Karaševu 5. izdanje Međunarodnog multietničkog folklornog festivala „Pokraj rijeke Karaš“.

Organizator i domaćin ovoga velikog kulturnog događaja bio je Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj, a partner organizatora je bio Odjel za međuetničke odnose Rumunjske vlade.

Festival je okupio dvanaest kulturno - umjetničkih društava i preko pet stotina sudionika koji su se na otvorenoj sceni iz centra Karaševa predstavili sa svojim igrama i pjesmama, sa svojim narodnim nošnjama izuzetne vrijednosti i ljepote te sa specifičnom vrstom folklora, - tipičnoj području iz kojega su došli. Kulturna društva prisutna na Festivalu stigla su iz Rumunjske, iz Bosne i Hercegovine i iz R. Hrvatske.

Na ceremoniji otvaranja festivala nazočnima su se obratili Slobodan Gera, predsjednik ZHR-a i zastupnik hrvatske manjine u Rumunjskom parlamentu, ambasadorica R. Hrvatske u Bukureštu Nj. Ekselencija Marija Kapitanović, državni podtajnik u Odjelu za međuetničke odnose Rumunjske vlade Thomas Șindilariu, karaševski načelnik Petar Bogdan, podžupanica Karaš-Severina Adina Marilena Radici te predsjednik Demokratskog Forumu Njemaca iz županije Karaš-Severin Erwin Josef Tjigla.

U svojem govoru Slobodan Gera je uputio svim prisutnima srdačnu dobrodošlicu, zahvalio svim dužnosnicima i ansamblima što su se odazvali pozivu da budu gosti Zajedništva te izrazio radost što je festival nastavio svoj put i stigao do svoje pete jubilarne edicije. Odnosivši se na sam festival „Pokraj rijeke Karaš“, predsjednik Zajedništva Hrvata izjavio nam je da se u Karaševu održava igrani praznik raznolikosti gdje se putem plesa slave međusobne razlike pojedinih nacionalnih manjina i većinskog rumunjskog naroda što je jedan izuzetno veliki etnokulturalni događaj.

„Posebna mi je čast i zadovoljstvo sve vas

srdačno pozdraviti u ime Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj. Izražavam veliku zahvalnost svima vama što ste danas prisutni u našoj zajednici, ovdje na najstarijem ognjištu Hrvata u Rumunjskoj, u Karaševu, na 5.-om po redu jubilarnom Međunarodnom multietničkom folklornom festivalu „Pokraj rijeke Karaš“.

Današnja kulturna manifestacija značajna je prilika za Hrvate u Rumunjskoj da se podsjetite na neke nestajuće tradicijske vrijednosti iz naše prošlosti i ožive s vremena na vrijeme, bar i na trenutak, prošlost naših predaka, djedova i baka, kroz oblačenje naše stare narodne nošnje, kroz glazbu i ples. Jer kaže se da tko svoju prošlost ne poznaje i ne cijeni, sklon je, nažalost, izgubiti svoj identitet i u budućnost lutati! Kaže se i da tko pjeva, zlo ne misli!

Večeras, pod svijetlima reflektora Zajedništva Hrvata, želim da uživete u raskoši i ljepoti različitih narodnih nošnji, neprocjenjivom bogatstvu materijalne i nematerijalne kulturne baštine, i uživete u zvucima folklornih skupina iz Rumunjske, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i manjinskih folklornih društava, koji će Vam prikazati prikladne plesove iz svojih krajeva. Ujedinjeni smo u raznolikosti i u onome što nas čini najprije ljudima, a to je međusobno poštovanje i multietnički mirni suživot građana na ovim prostorima Rumunjske i, u tom ambijentu, pozivam vas da se ugodno osjećate i uživete večeras s nama! Mir, zdravlje, radost i Božji blagoslov neka Vas prati i neka pjesme i ples krenu!

Ambasadorica R. Hrvatske u Bukureštu Nj. Ekselencija Marija Kapitanović je na početku svog govora pozdravila sve goste koji su došli u Karaševo, posebice folklorni ansambl iz Hrvatske, a zatim je, između ostalog, naglasila kako Hrvati u Rumunjskoj njeguju svoj identitet, svoju riječ, svoju tradiciju, svoju pjesmu, svoju glazbu i Hrvatska država je na tome svima nama veoma zahvalna.

Redom su na Folklornom festivalu u Karaševu nastupili: početna grupa djece kulturno-umjetničke formacije „Karaševska zora“ (prvi nastup), a odmah nakon ovih mladih umjetnika nastupio je proslavljeni ansambl Karaševska zora. Bogati folklorni program je nastavio Ansambl „Băgrinul“ iz mjesta Săvârșin u županiji Arad, zatim ansambl Râcenița iz Dudeștii Vechi te ansambl Doma kulture iz Făgeta u županiji Timiș „Făgeteana“. Ansambl njemačkih narodnih plesova „Edelweiss“ ogranka Njemačkog demokratskog foruma predstavio je publici tradicionalne plesove i pjesme Švaba iz ravničarskog Banata, a gosti iz R. Hrvatske, odnosno ansambl Seljačka Sloga iz mjesta Nuštar, predstavili su gledateljima pjesme, plesove i običaje autohtonog stanovništva iz svoga mjesta. Sve do nastupa gostiju iz Bosne i Hercegovine, odnosno KUD-a Hutovo, na karaševskoj sceni još su nastupili Ansambl „Čuvari tradicije iz

Pecice, Ansambl Enzian Demokratskog Forumu Njemaca iz županije Karaš-severin, ansambl koji je inače bio prisutan na svim edicijama karaševskog festivala, zatim ansambl „Biser čeških sela“ čiji su članovi okupljeni iz čeških mjesta u Banatu i ansambl „Čalușerul“ iz Jebela u županiji Timiș. Bogatu folklornu večer zaključio je KUD Hutovo iz Bosne i Hercegovine koji je od svog osnivanja iz 2011. godine ostvario više od 300 nastupa u zemlji i inozemstvu.

Zahvaljujući nastupima folklornih ansambala na 5. izdanju međunarodnog multietničkog Folklornog festivala „Pokraj rijeke Karaša“, kao i gledateljima koji su pratili folklornu manifestaciju, najveće mjesto karaševskih Hrvata je u subotu 7. listopada postalo glavnim gradom Planinskog Banata gdje se uvažavaju različitosti i njeguje vlastita kultura i tradicija. Jer raznolikost spaja ljude, putem ovakvih folklornih manifestacija se uvažavaju različitosti i njeguje vlastita kultura i tradicija. I upravo se to i dogodilo na otvorenoj sceni s centra Karaševa: razne folklorne skupine su na najljepši način predstavile tradicionalnu nošnju, tradicije i običaje svoga kraja putem pjesme, plesa i dobre volje i na taj su način dodatno oplemenile multikulturalni, multietnički i multikonfesionalni prostor naše Karaš-Severinske županije.

podučiti vašem vezu. Nama je stalo do toga da se ne zaborave vrijednosti, jer oni koji nemaju vrijednosti, korijeni su zapravo rijepa bez korijena.

Za vrijeme boravka u Karaševu braniteljice su imale priliku posjetiti selo, Svetište Marije Lurd-ske i druge znamenitosti te upoznati kroz dječje radionice naš vez i našu prelijepu karaševsku nošnju. Udruga „Veteranke Domovinskog rata Vukovarsko-srijemske županije“ osnovana je 21. listopada 2010. godine u Vukovaru. S ovom izložbom veteranke čuvaju i promiču diljem Hrvatske i svijeta vrijednosti Domovinskoga rata, ulogu žena braniteljica te tradicijsku baštinu Slavonije, Srijema i Baranje kroz čuvanje i njegovanje tehnike izrade zlatoveza. Uz izložbu koju svugdje prati veliko zanimanje, veteranke uvijek ističu kako su Hrvatsku čuvale i u Domovinskom ratu, tada s puškom u ruci, a čuvaju je i danas povezane u udruzi kroz promociju tradicijskih vrijednosti.

Lina Stroescu

OTAC I NJEGOVI SINOVI

Evangelje nam govori kako je postajala trajna dvojba komu dati prednost: Bogu ili čovjeku. Kao da se trajno suprotstavljalo jednoga prema drugome.

Humano treba religiozno i religiozno humano. Nema ljubavi Boga bez ljubavi čovjeka, a isto tako nema ljubavi čovjeka ako se ne ljubi i njegovog Oca.

A Sam Isus je istovremeno jedno i drugo: Bog i čovjek. I ovo je kršćanstvo: božanstvenjena humanost i čovjekolična božanstvenost. Kršćanstvo je humanizam i religija. I zato ga je nezgodno potisnuti u neku 'privatnost'.

Božansko prožima ljudsko, kao što i ljudsko u sebi nosi božansko, jer čovjek je 'slika Božja'.

Kad god i tko god udaljuje jedno od drugoga najviše nanosi štetu baš samome čovjeku. Božanska prožetost ljudskog nimalo ne umanjuje čovjekovu autonomnost. Bez povezanosti božanskog i ljudskog ne može se uočiti potpuna čovjekova stvarnost, čovjekova istina. Kao i kad se hoće čovjeka odvojiti od božanskog vrlo lagano se sklizne i reducira čovjeka na životinju ili stvar. Ipak, kako reče sv. Toma, čovjek nije ni anđeo ni Bog, ali nije ni životinja. Čovjek je biće horizonta. Ovu 'identifikaciju' Bog je očitovao i pokazao u Isusu Kristu.

Posljedica odvajanja Boga od čovjeka je zastrašivanje. Zar se na ovoj liniji ne događaju vjerski ratovi? Ubijalo se ljude 'radi Boga' (radi vjere). Narodi su se dijelili i suprotstavljali radi vje-

rovanja... Ginulo se za Boga, žrtvovalo se Bogu a zatvaralo se oči pred ljudima. Sve je ovo bilo posljedica odvajanja čovjeka i Boga, neba i zemlje.

Stvari nam se mogu sviđati, ali jedino dušu ljubimo. Svaki je istinski humanizam usmjeren na božanski odnos, na Boga. Zato ljubiti Boga znači ljubiti i čovjeka, isto tako ljubiti čovjeka znači ljubiti Boga.

U Isusu se ispovijeda ljubav prema Bogu i ljubav prema čovjeku. Istovrijedno i istovremeno. Pa ljubeći drugoga mi ljubimo i Boga.

Osobita je to radost kad je isto čovjek toga i svjestan. Jer ima ljubavi kojima nedostaje svijest. Isus nas poučava da je Božanska Riječ u nama, da je u nama vječno svjetlo, da smo sinovi Božji. I spašenje je onima koji su toga postali svjesni. Spašeni su oni koji su spoznali Boga kao Oca. I žive u ozračju ljubavi Bože. Stoga odvajanje čovjeka od Boga je više imaginarno nego li realno pitanje.

I farizeji su pitanje koristili kao zamku Isusu. Ljubeći Boga ljubimo i čovjeka, ljubeći čovjeka ljubimo i Boga. Tu se ne radi o nekom sentimentu, nego se radi o odnosu ljubavi, o životnom angažmanu. Kad bi poslušali Isusove riječi i provodili ih u život tada bi se svi našli zajedno u istom Ocu i u istom čovještvu. Mir bi zavladao u ljudskim srcima i u cijelom svijetu.

Dr. theol. Davor Lucacela

VETERANKE DOMOVINSKOG RATA U POSJETI KARAŠEVU

U subotu 28. listopada, u Središnjem Sjedištu Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj otvorena je izložba udruge Veteranke Domovinskog rata Vukovarsko-srijemske županije čije su članice predstavile ratne fotografije i zlatovez pod nazivom „Ratnice čuvarice kulturne baštine“.

Danas imamo posebnu čast i radost ugostiti nama drage goste iz Republike Hrvatske, a to su dragi ljudi koji su došli podijeliti s nama stvari za koje sam uvjeren da ćemo ih izuzetno cijeniti. Došla je danas u Karaševu udruga Veteranke Domovinskog rata iz Vukovarsko-srijemske županije s kojom ćemo s ovom prilikom podijeliti jedno lijepo iskustvo, a to je znak koji će

skog rata Vukovarsko-srijemske županije Ljiljana Poje govorila nam je o tehnici starih vezova naučene od svojih baka i tetka i o radionicama Zlatne ruke, mjesto gdje zbog zaposlenih ruku nemaju vremena za razmišljanje o vlastitim problemima: "Mi smo puno čuli o vama, a onda smo htjeli da vam pokažemo ono što mi radimo i čime se mi liječimo, jer mi smo jedna specifična populacija. Mi smo žene koje smo se borile u ratu za ovu Hrvatsku, za našu domovinu, i tada smo bile ratnice. Međutim, prošlo je puno godina od rata i već godinama živimo i radimo, a danas pokušavamo održati zdravlje nečim što su nas naše bake i tete naučile. To je naš zlatovez koji je jako vrijedan i koji je vrijedno pokazati svijetu. Mi, kad smo počimale raditi zlatovez, željele smo raditi to na starinski način, na starinskim motivima. Do takvih motiva smo jedino mogle doći u muzeju. Muzej iz Vinkovci dao nam je svoje motive i smjernicu. To je specifično jer se radi na plišu ili na svili, koja se ne smije rastezati, i radi se sa zlatnom niti, ne sa zlatnim koncem kojim se danas veze. Svi ti motivi naprave se prvo od kartona, onda se nalijepe na materijal i onda se veze sa dvije ruke konstatno. Kada ste u tom vezu vi onda ne razmišljate o svojim problemima, o onome šta je bilo, jednostavno zaboravite na sve i razmišljate samo o sebi i o tom vezu. To je ono što nas čeliči i ne da nam da mislimo na one strahote koje smo proživljeli. Mi smo gledali vaš vez koji nas je oduševio i obećavamo da ćemo se vidjeti vrlo brzo da zajedno napravimo radionicu gdje ćemo mi vas podučiti našem vezu, a vi nas

prerasti u lijepo prijateljstvo i u daljnju suradnju", rekao je predsjednik ZHR-a Slobodan Gera, istodobno istaknuvši zadovoljstvo što su braniteljice koje izradom zlatoveza čuvaju hrvatsku tradiciju posjetile našu manjinu i podijelile s nama nezaboravna iskustva.

Predsjednica udruge Veteranke Domovin-

Državni ured za Hrvate iz izvan R. Hrvatske uputio je čestitku organizatorima Folklornog festivala:

„Koristimo priliku čestitati Vama gospodine Ghera, kao i Zajedništvu Hrvata u Rumunjskoj, na organizaciji ovog iznimnog folklornog događaja, koji doprinosi razvijanju i jačanju kulturnih veza među pripadnicima različitih nacionalnih manjina u Rumunjskoj, na kojem će svi imati priliku predstaviti tradiciju i običaje svoga naroda. Time ova smotra folklora potiče na uvažavanje različitosti među pripadnicima svih naroda u Rumunjskoj, ali i promovira i čuva bogatu kulturnu baštinu hrvatskog naroda, što nas posebno raduje.

Vama gospodine Ghera, kao i Vašim suradnicima, želimo uspješan nastavak rada na promicanju aktivnosti koje pridonose očuvanju hrvatske kulturne tradicije, a svim sudionicima želimo ugodno provedene trenutke na ovoj smotri folklora“.

I mi čestitamo Zajedništvu Hrvata u Rumunjskoj na prekrasnoj organizaciji ove folklorne manifestacije i isto tako zahvaljujemo na sudjelovanju svim KUD-ovima koji su u subotu poslijepodne unijeli u naša srca stare folklorne tradicije raznih krajeva i uputili svima jednu bitnu poruku: naše raznolikosti i razlike nas čine jačima i bogatijima.

Ivan Dobra

NJ. EKSC. Marija Kapitanović o Karaševskom festivalu

Osobno mi je zadovoljstvo da sam večeras s vama i sa svim sudionicima 5. izdanja Međunarodne smotre folklora. Posebno je zadovoljstvo da je to multietnička smotra folklora. To znači da osim što su hrvatska folklorna društva zastupljena, ovdje su zastupljena i folklorna društva etničkih skupina koji žive u Rumunjskoj. To je dokaz jednog mirnog i dobrog suživota ljudi u Rumunjskoj. Posebno mi je također drago što su danas došli kulturno umjetničko društvo iz Nuštra i što je došlo kulturno društvo iz Bosne i Hercegovine, konkretnije iz Hercegovačkog kraja. Oni upravo izvode svoje točke, izvode tradicionalne pjesme, plesove hercegovačkog kraja, znači dijela u kojem živi hrvatska etnička zajednica, hrvatski narod u Bosni i Hercegovini. Ovo je iskaz povezivanja dvije Hrvatske, znači Hrvatske i Hrvata koji žive izvan Hrvatske, konkretno u ovom slučaju Hrvati koji žive u Rumunjskoj i to je neprocjenivo, to održavanje veze. Održavanje veze koje se gradi na kulturnoj suradnji, na tradiciji, na obilježavanju i održavanju folklora. I te veze koje opstaju i danas između Hrvata iz Rumunjske i Hrvatske su neprocjenive i to je zalog da će se hrvatska tradicija i hrvatska kultura među Hrvatima u Rumunjskoj nastaviti nositi iz generacije na generaciju i da veza između Hrvatske i Hrvata u Rumunjskoj može biti samo jača nakon ovakvih događanja.

Moram reći da sam jako ugodno iznenađena etničkom raznolikošću Rumunjske i ja sam ovdje već četvrtu godinu tako da sad stvarno mogu reći da vrlo dobro poznajem Rumunjsku, moju zemlju primateljicu u kojoj već toliko vremena živim. Prije nego sam došla u Rumunjsku, to je bilo 2019., kao diplomat sam se pripremila za svoju misiju, ali moram reći da sam stvarno ostala iznenađena tom velikom etničkom raznolikošću. To je veliko bogatstvo. I ovaj festival danas, ova smotra folklora je dokaz tome, dokaz kako etničke zajednice žive u skladu jedna s drugom i koliko je to različito, koliko tu ima od Njemaca, ili kako ste vi sad rekli, Švaba, u Banatu, do etničkih skupina koji žive u području, recimo Constanțe, u regijama blizu Crnog Mora, gdje se može pronaći također raznolike etničke

skupine. Ima Turaka, Grka, ima različitih, vrlo različitih, to je jedan jako lijepi aspekt Rumunjske i to je nešto na čemu treba inzistirati dalje da tako ostane, da se to njeguje, jer to je veliko bogastvo vaše zemlje.

U Karaševu se osjećam kao kod kuće, definitivno. Kad dolazim u Karaševo, to je na jedan način kao da sam, kako bih rekla, jednim dijelom kod svoje kuće. Zašto? Prvo čujem hrvatski jezik oko sebe, drugo osjećam se kao kod svoje kuće ne samo zbog jezika, nego zato što i nakon četiri godine su ljudi i karaševski Hrvati postali kao moja široka obitelj, šira familija, mi se vidimo, nekad se čujemo i telefonom. Ono što bi posebno istakla je ta skromnost, ta pozitivna prema društvu, prema životu karaševskih Hrvata. S druge strane, ovdje su vrlo skromni ljudi, ali toliko žilavi ljudi, jer su kroz sva ova stoljeća toliko održali svoju tradiciju, kulturu, hrvatski jezik kojeg govore odlično. Oni

REKLI SU:

Joško Mustapić, tajnik kulturno-umjetničkog društva Hutovo.

Pozdravljam sve čitatelje, ja sam Joško Mustapić, tajnik kulturno-

umjetničkog društva Hutovo. Mi dolazimo iz Bosne i Hercegovine, iz mjesta Hutovo. Prvi put smo ovdje i jako nam se dopada. Iznimno nam je drago da su se Hrvati na ovom području održali već više od 7 stoljeća i da drže tradiciju i čuvaju običaje.

čak govore suvremeni jezik. To je stvarno veliko zadovoljstvo. Na kraju bih rekla da se osjećam kao doma zato što su iznimno velikodušni ljudi, gostoljubivi, otvorenog srca i topli ljudi. To je veliko zadovoljstvo i zato je veliko zadovoljstvo svaki put biti ovdje.

Ivan Dobra

KUD Karaševska zora je gostovao kod nas, mislim da je bila 2019, tako da je ovaj naš nastup zapravo uzvraćanje gostoprimstva. Odlično smo ovdje primljeni, a ova tri dana će ostati duboko urezana u naša sjećanja. Domaćini su bili s nama gotovo cijelo vrijeme, vodili su nas u Temišvar, pokazali su nam prirodne ljepote i znamenitosti. Danas smo obišli sva sela, Karaševo i okolicu, gdje su se održali Hrvati do današnjeg dana.

Kulturno-umjetničko društvo Hutovo organizira u Hutovu sličnu manifestaciju na kojoj je gost bila i vaša Karaševska zora. Tu smo se praktički upoznali, njegujemo tradicije i običaje i jedni i drugi, i drago nam je da smo održali kontakt jedni s drugima.

Elena Doycheva-Dragomir, voditeljica ansambla Râcenița.

Mi smo ansambl Râcenița iz Dudeștii Vechi i predstavljamo danas Zajedništvo Bugara u Banatu. Danas smo ovdje izveli dva plesa specifični

JESENSKE LJEPOTE NAŠEGA KRAJA

*Naš je kraj lijep jer je naš! Naši su bregovi najljepši jer su naši!
Od svih godišnjih doba jesen obiluje s najviše boja, kao da su je slikari oslikali.*

A u našem kraju jesen svake godine oslikava naše šume, livade i polja svim mogućim bojama. I pjesnici rado pišu o jeseni, školske knjige često imaju na početnim stranicama upravo pjesme o jeseni, jer škola počinje početkom jeseni. No, ove godine ljeto je trajalo duže, cijeli je mjesec rujan bio više ljetni nego jesenski. Ipak, dolaskom listopada, mjeseca šarolikog lišća, jesen je stigla, a pjesme kaštelanske pjesnikinje Nade Jerčić kao da je najbolje opisuju:

Jesen je stigla,
evo je luta,
s lišćem se igra pokraj puta.

Stabla i grmlje
poljupcima prene,
a oni se sramežljivo
crvene, crvene ...
sva vragolasta,
ne da im mira,
svojim kistom
nježno ih dira.

I dok po lišću šara
žute, narančaste
i boje smeđe,
već umorna stabla
sklapaju vjeđe.

Ostat će budna samo
rumena zrna divlje ruže
žaleći što jesen
ne traje duže.

Nakon vrućeg ljeta, bez kiše (iako je cijelo proljeće padala kiša), rujan je nastavio s toplim danima, produženo ljeto. Sunce jednakim žarom zagrijalo je naš kraj. Iako nešto manje voća ove godine, imamo razloga biti zahvalni. Zlatni kukuruz, zahvaljujući kiši, obilno je rodio. Kao i povrće. Miris grožđa posvuda se osjeća. Ako prošetamo livadama i poljima bilo kojeg našeg sela vidjet ćemo marljive ljude kako nešto rade. Krajem rujna tu i tamo se osjećao u zraku miris sladak, miris koje izlazi iz kotlova u kojima se vari prema starom receptu nama dobro poznata kiseljica. Koje je veselje bilo nekada kada se jedan dan odvajao samo za

to, da se šljive pucaju, očiste i onda u velikom kotlu, na drvi, priprema kiseljica. A onda kada bi se završila ova delikatesa koju sve više naših koji žive izvan u drugim državama priželjkuju opet na svojim doručkovima i u svojim kuhinjama, obavezno bi sve napravile skovarde (palačinke). A znala je moja baka Marta kiseljicu staviti i u kutije, ondje bi se stvrdnula pa se mogla čak nožem rezati. O kvaliteti da i ne govorimo, bio je to savršeni bio proizvod, toliko cijenjen i tražen danas.

A imamo mi i bio krumpire, i bio kukuruz, i bio jabuke, i bio grožđe...imaju naši bregovi toliko toga. Sve je ovo prirodna, zdrava hrana. Bogatstvo koje mnogi u gradovima priželjkuju i sanjaju o komadu zemlje ili šume da odmore svoje tijelo i dušu. A nama su naši stari ostavili toliko livada, polja i šuma. Kada malo izađemo iz naše zone komfora (kako se to danas kaže), kada prošetamo poljima, livadama i šumama, vidjet ćemo koliko je jesen zlatna. I kada još zlatno sunce sija na nebu, krenimo u prirodu i uživajmo u blagoj i zlatnoj jeseni.

I da ove naše barem upola obrađujemo i čuvamo kako su naši stari to činili naš bi život bio zdraviji, a možda i mi sretniji. A možda i do toga dođe, jer kako stvari stoje u svijetu, nemiri, bolesti, ratovi, miran i zdrav seoski život opet će zlata vrijediti. Kao i ova zlatna jesen u našem kraju!

Maria Lațchici

POGLED U BUDUĆNOST NAŠIH MJESTA – NAŠE ŠKOLE

Škola je već odavno počela, prošao je mjesec dana.

Iako je jesen, zapravo još je uvijek toplo, sunčano, kasno ljeto.

U skoro će učenici imati i tjedan škole na drugačiji način. Obično se tada organiziraju izleti, razne aktivnosti, obilasci, susreti itd. Početkom listopada u Karaševu je održan sjajan folklorni festival: Na obali rijeke Karaš. Bilo da ste bili u Karaševu te subote, bilo da ste pratili preko društvenih mreža, festival je bio odličan! Zahvaljući svima koji su se potrudili oko organiziranja. Sjajan folklorni događaj koji Karaševo i cijelu našu zajednicu stavlja na popis poznatih kulturno-društvenih zbivanja u našoj županiji. Gledajući najmlađe članove Karaševske zore s pravom možemo reći da ima nade za naš kraj, za naša sela, našu nošnju, naše običaje itd.

A prije samog festivala obilježen je Dan obrazovanja, 5. listopada (Ziua educatiei), odnosno Svjetski dan učitelja. Tada se govori o važnosti obrazovanja, edukacije, škole, nastavnika, svih onih koji su uključeni u obrazovni sustav. Nama kao manjinskoj zajednici nameće se obvezno uvijek i pitanje budućnosti naših škola, našeg materinskog jezika, našeg govora, jednom riječju - budućnosti naših mjesta. Ako gledamo da broj učenika stalno opada moramo reći da smo zabrinuti. Malen je to broj u odnosu na broj od prije desetak godina.

A gledajući na sadašnje stanje u našim mjestima, prema broju stanovnika, moglo bi se reći da je zabrinjavajuće. Sve manje ljudi u našim mjestima, sve manje mladih, što znači sve manje onih koji govore našim materinskim jezikom. Da, obzirom na općenito stanje u svijetu, možemo reći, pa dobro, događa se to i drugim manjinama, ništa novo. Pa ipak, zašto se to događa i nama, tako ubrzano, tako naglo i s tako ozbiljnim posljedicama. Usporedno sa zatvaranjem škola ide naravno promjena jezične slike naših mjesta. Naš govor polako nestaje.

Kako to, nakon toliko stotina godina, kako to da sada, kada imamo sva moguća prava, između ostalog i školovanje na materinskom jezikom, naš stari jezik polako se gubi, nestaje. Jer nažalost, i među onima koji su ostali u našim mjestima, javlja se pogotovo među učenicima sklonost govorenja većinskim, rumunjskim jezikom. Uvijek iznova treba isticati, govorenje materinskog jezika može samo pomoći u bržem usvajanju drugih jezika.

Istraživanja su dokazala da onaj koji govori od malih nogu dva jezika lakše će naučiti druge jezike. Jezik je najvažniji element identiteta. Govorenja materinskog ne znači da netko neće naučiti većinski, rumunjski jezik, naprotiv. Ne možemo ne postaviti ponovo pitanje koje smo već postavili prije nekog vremena u našim novinama. Što je ostalo od onog divnog govora o kojemu je veliki filolog Emil Petrovici pisao davne 1935. godine u knjizi Graiul carasovenilor?

Zašto tako ubrzano gubimo glavni element našeg identiteta, naš jezik, naš govor? A veliki su pjesnici svijeta uvijek u stihovima pjevali o ljepoti materinskog jezika. Jer moramo znati da nijedan jezik nije važniji od drugog, iako će neki reći da je dobro znati engleski, njemački, francuski. Da, sve to stoji. Ali imajmo na umu da govorenjem materinskog jezika bogatiji smo, lakše učimo druge jezike. A materinski nam je jezik veza s našim precima, djedovima, pradjedovima, koji su ga prenijeli nama. A naša je dužnost da ga onda prenesemo budućim naraštajima.

Imajmo na umu i to da su naše škole opstale (koje još funkcioniraju) upravo zahvaljujući tome što smo manjina, što se neki predmeti uče (ili bi se trebali učiti) na materinskom jeziku.

I ne može ljepotu našeg rodnog kraja, naših sela, naše nošnje, svega onoga što čini nas kao zajednicu, nijedan drugi jezik bolje opisati i opjevati od našeg materinskog govora. Imajmo na umu da je upravo ovaj naš materinski jezik onaj na kojem smo izgovorili prve riječi, na kojem smo kršteni u crkvi, na kojem smo se prvi put ispovijedali i na kojem smo pjevali marijanske pjesme na hodočašćima u Mariju Radnu i Čiklovu. A materinski će jezik opstati ako ga govorimo, najprije doma, u našoj obitelji, u crkvi (Bogu hvala, u crkvi svi govorimo jer imamo naše svećenike) zatim u školama gdje imamo nastavu na materinskom jeziku, imamo naše profesore i učitelje koji govore materinskim jezikom, na društvenim mrežama.

Kada dođete u naše škole i kada su djeca u pauzi možete čuti i predvidjeti budućnost našeg jezika, naših škola, budućnost naših sela. Dobro bi bilo da svi razmislimo o tome. Lijepa jesen svima i pozdrav z bregov!

Maria Lațchici

bugarskoj zajednici i upravo smo zato oblačeni u narodnu nošnju iz regije Trachia iz Bugarske. Nismo u folklornome kostimu tipičnome Banatu. Prvi ples je bio iz okolice Sofije, bugarskog glavnog grada, šopluk se zove, a drugi je bio isključivo za djevojke, iz Regije Dobrogea, bugarska Dobrogea, odnosno Râcenița. Mi smo jedna nova ekipa, zajedno smo samo godinu dana, a u toj godini smo na raznim festivalima predstavljali bugarski folklor i našu bugarsku etniju iz Banata. Ja nisam rođena u Rumunjskoj, rođena sam u Bugarskoj ali već više od 20 godina živim i radim s djecom ovdje u Dudeștii Vechi.

Nicușor Ifca, ravnatelj Nacionalnog parka Semenice-Cheile Carașului.

Ova folklorna manifestacija jako puno znači nama kao zajednici jer ove tradicije i običaji su zapravo nematerijalni vektor našega identiteta. Drago mi je što nismo izgubili naše vrijednosti, našu narodnu nošnju i naš karaševski jezik, a ovim putem hoću zahvaliti Zajedništvu Hrvata u Rumunjskoj, organizatoru festivala, jer nam je svima omogućio da gledamo ove lijepe večeri pravi pravcati folklorni maraton prelijepih nastupa ansambala nacionalnih manjina i većinskog naroda. Uostalom, Zajedništvo je zajednica, a zajednica je Zajedništvo.

Mikola Paun, predsjednik karaševske mjesne organizacije ZHR-a.

Prvi ansambl osnovan je u Karaševu 50-tih godina prošloga stoljeća i zvao se Mladi Karaševci. Bio sam član tog ansambla već 1969. godine pa sve do 1992. godine, s time što od 1991. godine ansambl nosi ime Karaševska zora, a to ime, kako već dobro znate, ansambl i danas nosi. U Karaševskoj zori sam bio zajedno sa suprugom i djecom, a prvi put je ansambl nastupio izvan granica naše države 1992. godine u jednom gradiću iz neposredne blizine austrijskog glavnog grada Beča, gdje su nas domaćini ugodili tri dana. Nakon toga, 1993. godine, sudjelovali smo na međunarodnom festivalu u Zagrebu gdje su inače nastupali brojni hrvatski ansambli iz dijaspe, uključujući ansamble Hrvata iz Kanade, Amerike i Europe. U Zagrebu smo ostali sedam dana, naši nastupi su bili veoma dobro primljeni od tamošnje publike, a mnogi posjetitelji festivala nisu tada niti znali da i u Rumunjskoj ima Hrvata. Usudio bih se reći da smo mi najbolje govorili stari hrvatski jezik od svih sudionika tadašnje folklorne manifestacije. U Karaševskoj zori ostao sam sve do 2002. godine i to bi, ukratko, bila moja priča kada je riječ o folklornom životu našega Karaševa.

Mariane Florea, Enzian.

Mi smo pozvani na mnoge manifestacije, u županiji, izvan županije, u inozemstvu, i svaki put se radujemo pozivu neovisno o tome da li nas poziva hrvatska zajednica, kao u ovom slučaju, mađarska manjina ili bilo koja druga nacionalna manjina. Ovdje u Banatu, naviknuti smo živjeti od desetke, a možda i stotine godina, sa svim ostalim etnijama i uvijek je to bio jedan mirni i skladni suživot. Povijest našeg ansambla datira iz godine osnutka Njemačkog foruma, odmah nakon Revolucije. Ansambl Enzian je tijekom vremena imao više voditelja, a kad je riječ o njemačkim narodnim plesovima onda je dobro znati da su oni sabrani iz raznih područja, neki iz Austrije, neki iz Rumunjske, neki iz Njemačke.

Ivan Dobra

OBILJEŽEN DAN KRAVATE!

Hrvatski sabor proglasio je 2008. godine 18. listopad Danom kravate.

O d tada se Dan kravate svake godine 18. listopada svečano obilježava kao Svjetski dan kravate u Hrvatskoj, a tijekom proteklih godina njegovo je obilježavanje započelo u raznim dijelovima svijeta.

Svjetski Dan kravate svečano je obilježen i u sjedištu filijale iz Jabalča Zajedništva Hrvata. Da bi proslavili Dan kravate, u četvrtak su se u Jabalču okupili članovi Koordinacijskog odbora organizacije na čelu s predsjednikom Slobodanom Gerom, žitelji Jabalča te prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Bukureštu Tomislav Vlahutin. U svom govoru, predsjednik Zajedništva Hrvata podsjetio je sve prisutne da naša manjina već od 2017. godine obilježava Svjetski dan kravate na razne načine i kroz razne aktivnosti zato što su kravatu, simbol gospodstva i elegancije, izmislili upravo Hrvati.

O povijesti kravate i o njezinoj važnosti za

nacionalni identitet i kulturu, ustvrdivši kako je kravata hrvatski simbol univerzalno poznat i cijenjen, govorio je Tomislav Vlahutin: "Ja sam u Jabalču nakon 17 godina. Bio sam ovdje 2006. g. s bivšim veleposlanikom Ivicom Maštrukom. Znači, nakon 17. godina opet sam na ovom mjestu i moram vam priznati da mjesto izgleda još ljepše nego tada. Najbolja stvar s ovim mjestom jeste vi, dragi ljudi, jer vi ga činite. Vi govorite hrvatski na ulici, a to je simbol onoga što vi predstavljate, a predstavljate hrvatski narod ovdje. Jedan od tih simbola je i kravata, koja je postala i internacionalni simbol. Kravata, uz jezik, uz našu tradiciju, predstavlja simbol nas koji jesmo to što jesmo. Zato se i zove kravati. Mi, kao Hrvati, dali smo tu kravatu gospodstvu i cijelome svijetu."

Dan Kravate obilježen je i ove školske godine i u školama iz Karaševa.

Mališani dječjeg vrtića iz Karaševa zajedno s odgojiteljicama obilježili su Dan kravate prigodnim aktivnostima. Nasmiješena su djeca nosila svoje šarene kravate te su kroz likovne aktivnosti izradila brojne oslikane kravate.

I učenici primarnog ciklusa Dvojezične Rumunjsko-Hrvatske Gimnazije iz Karaševa obilježili su Dan kravate. Učenici su crtali i izrađivali kravate od različitih materijala, učili kako vezati kravatu, gledali kraće dokumentarne filmove i prezentacije o kravati. I učenici od 5. do 8. razreda uključili su se u obilježavanje ovog dana. Tim povodom naši su

učenici nosili kravatu oko vrata tijekom nastave te upoznali su se porijeklom i njezinom poviješću.

Kravata je zapravo jedini hrvatski simbol univerzalno poznat i cijenjen, a istodobno prepoznatljiv i priznat kao hrvatski simbol. Kravata se smatra izvornim hrvatskim proizvodom, a raširila se Europom u 17. stoljeću sudjelovanjem hrvatskih vojnika u Tridesetogodišnjem ratu u kojemu su uz tradicionalnu hrvatsku odoru nosili i maramu oko vrata. Danas je kravata univerzalni simbol otmenosti i kulture odijevanja.

Lina Stroescu

TOAMNA ÎN CÂNTEC ȘI CULOARE

Preșcolarii și elevii Școlii Primare Rafnic, Școlii Gimnaziale Clocotici și Lupac, împreună cu cadrele didactice și părinți, au organizat un spectacol denumit "Toamna în cântec și culoare", activitate dedicată sărbătoririi roadelor toamnei.

Î ntr-o atmosferă plină de emoție și de voie bună, la Căminul cultural din Rafnic, amenajat în ton cu anotimpul și cu tema activității (coșuri pline cu fructe și legume, mese încărcate cu mâncare tradițională carașovenească, lucrări decorative din flori de toamnă și frunze au-

elevii au recitat poezii, au cântat și au dansat.

Activitatea a conținut prezentarea costumelor, un scurt moment artistic cu cântece și poezii despre anotimpul toamna, atât în limba croată cât și în limba română, apoi ateliere de gătit la care școlarii au arătat o mare îndemânare, iar la sfârșit – binemeritata degustare a produselor tradiționale carașovenești.

Despre această activitate ne-a vorbit Draghia Maria, învățătoare la Școala Primară Rafnic: "Astăzi ne aflăm la Școala Primară Rafnic, unde ne-am adunat toată comunitatea, respectiv Școlile Gimnaziale Clocotici și Lupac. Suntem în luna octombrie, luna recunoștinței, când adunăm roadele bogate pe care ni le dă Dumnezeu. Potrivit tradiției, în bisericile noastre se mulțumește pentru aceste roade, iar noi, cadrele didactice, sprijinite de părinți, ne-am gândit să-i învățăm și pe cei mici să păstreze tradiția și astfel am decis să organizăm această activitate."

Lina Stroescu

rii) și costumați în diverse personaje din povești sau în ținute specifice evenimentului de toamnă,

